

Szakdolgozati szabályzat
1. számú melléklet

Formai követelmények

Tipográfiai követelmények

1) *Lapméret:* A4

2) *Stílusok:*

normál (magyar nyelvű, automatikusan elválasztott, sorkizárt, első sor behúzása 0,44cm mértékben, Times New Roman betűtípus, 12 pt, sortávolság: 1,5; fattyú- és árvasorok kiküszöbölése);

tompa (sorkihagyás után = normál, de behúzás nélkül);

idézet (két sornál hosszabb egyenes idézeteknél, = tompa, de 10 pt, sortávolság 12 pt, előtte-utána 7 pt, balról-jobbról 0,44 cm behúzás); ez vonatkozik a prózai idézetekre; a verseket ld. alább,

bibliográfia (= normál, de 10 pt, sortávolság: pontosan 12 pt, függő behúzás 0,44 cm, egy oldalra). Az egymást követő címek előtti térköz 0 pt. Az ismeretlen vagy idegen nyelvű szavak elválasztása kézzel (Ctrl -) történjék. (Ez egyébként a főszövegre és a jegyzetekre is vonatkozik.)

3) *Oldalszám:* Times New Roman, arab, lap tetején, középen, 10pt, első oldalon nincs.

4) *Görög és héber betűk:* A görög és héber (esetleg kopt, szír) betűket ne beszúrással, hanem alkalmasan megválasztott „unicode” betűkészletekkel írjuk be, amelyek tartalmazzák a mellékjeleket, stb. Vigyázzunk arra, hogy a betűméret feleljen meg a latinbetűsnek, azaz legyen arányosan két ponttal kisebb a megfelelő stílus pontos sortávolságánál (ne érjen bele a felső sorba).

5) *Sorkizárás:* Mind a főszöveg, mind a jegyzetapparátus, mind a bibliográfia *sorkizárt*.

6) *Idézés:* Minden esetben *kurzivaljuk* az idegen szavakat, a műcímeket, valamint az ókori szerzőktől származó valamennyi latin betűs idézet teljes szövegét (idézőjelet ilyenkor nem használunk). A görög ill. héber betűs idézetet azonban nem kurzivaljuk (legfőljebb azon belül, kiemelésül, amint a latinbetűsben a kurzív szövegen belüli álló betű szolgál kiemelésül). A nem ókori szerzőktől származó idézeteket idézőjelbe tesszük. Mindkét esetben kivételt képeznek a hosszabb, idézet-stílusban közölt részek (ld. fentebb), ezeknél sem kurzivalást, sem idézőjelet nem alkalmazunk.

Versidézet: Rövidebb versrészleteket (kettőspont után) folyamatosan a bekezdésen belül is idézhetünk, ilyenkor a sorvégeket ferde vonallal (és előtte-utána spáciummal) jelöljük: / ; a sorkezdet csak nagybetűs tulajdonnév és mondatkezdet esetén nagybetűs ebben az esetben és kiemeléskor is.

7) *Kiemelés*: Folyamatos szövegben kiemelésre aláhúzást nem használunk, aminthogy címben sem (ld. fentebb). Valamilyen fajtájú aláhúzás csak mondattani elemzésben (alany, állítmány, stb.), nagyon ritkán (végszükség esetén) hosszabb, nehezen áttekinthető szövegek egyes szavainak kiemelésére használatos. Rendkívül meggondoltan kell bánni a félkövér (bold, fett) betűkkel, s alig indokolt valamikor a félkövér betű kurziválása. Nagyon ritkán élhetünk ritkítással is (mértéke: 1pt). Alapelv: az indokolatlan kiemelés végül az ellenkezőjébe csap át.

A görög és héber szavak átírása

Amennyiben a szakdolgozó görög/héber szavakat, idézeteket illeszt a dolgozatba, két lehetősége van. Vagy meghagyja a görög/héber karaktereket vagy átírást használ. Mindkettő egyformán elfogadható, azzal a kitételrel, hogy a szakdolgozó a munkája során következetesen megmarad a választott írásmódnál (tehát vagy az egész dolgozat során átírást használ vagy az egész dolgozat során héber/görög karaktereket). Amennyiben a hallgató a görög betűs formát választja, az ékezeteket és hehezeteket stb. is meg kell jelölni!

Az átírási szabályokat ld. jelen melléklet végén a függelékben.

Forráshivatkozások

Az Bibliából vagy ókori auctoroktól származó idézetek leőhelyét a főszövegben, közvetlenül az idézet után, zárójelben adjuk meg.

Ha viszont lábjegyzetben valami miatt egy adott szövegkiadásra vagy fordításra hivatkozunk, ott természetesen a teljes címet adjuk meg, az ott követett helyesírás szerint. A latin és görög neveket ilyenkor nem kiskapitálissal írjuk, de a szövegkiadót igen.

Egyes régebbi szövegkiadásokra egyezményesen lapszámokkal utalunk (pl. Platónnál Stephanus-számok).

Szakirodalmi hivatkozások

A szakirodalomra való hivatkozás formája:

– hosszabb dolgozatok, szakdolgozat, diplomamunka esetében jegyzetelés és bibliográfia.

A bibliográfiát alfabetikus rendben a szöveg végére illesztjük. A bibliográfiában a címleírás a következő példák szerint történik (lehetőleg teljes személynév és kiadó föltüntetésével), egyebekben a bibliográfia-stílus követendő:

- TARNAI Andor: „*A magyar nyelvet írni kezdik*”: *Irodalmi gondolkodás a közép-kori Magyarországon*, Bp., Akadémiai, 1984 (Irodalomtudomány és Kritika).

- BITSKEY István: *Humanista erudíció és barokk világgép: Pázmány Péter prédikációi*, Bp., Akadémiai, 1979 (Humanizmus és Reformáció, 8), 22–29.
- SZCZUCKI, Lech: *Két XVI. századi eretnek gondolkodó (Jacobus Palaeologus és Christian Francken)*, Bp., Akadémiai, 1980 (Humanizmus és Reformáció, 9).
- KLANICZAY Tibor – KLANICZAY Gábor: *Szent Margit legendái és stigmái*, Bp., Argumentum, 1994 (Irodalomtörténeti Füzetek, 137), 15–91.

a) A szerző családnevét kiskapitálissal szedjük. Erre azért van szükség, mert három tagú neveknél az olvasó számára nem mindig egyértelmű, hogy mi a családnev (SZENCI MOLNÁR Albert, Danilo AGUZZI BARBAGLI – de: PACH Zsigmond Pál, Craig Hugh SMYTH); sőt kéttagú neveknél is fennáll a félreérthetőség veszélye, amit kiküszöböl, ha MÁTYÁS Flórián-t írunk stb. A keresztnévet lehetőleg mindig kiírjuk, nem rövidítjük kezdőbetűvel (kivétel, ha a címlapon csak kezdőbetű szerepel). A szerző keresztné- és családnevének sorrendje mindig a nyomtatványon olvashatóval egyezik meg, külföldi szerző esetében tehát a vezetéknevet nem emeljük ki a címleírás első szavául. Társszerzők nevei között vessző áll (nem nagyköjtőjel). A szerző(k) neve után mindig kettőspont van, kivétel, ha a név genitívusban áll, ekkor az írásjel elmarad (pl. ERASMI *Opera omnia*, KÖLCSEY Ferenc *Válogatott művei*).

[A kiskapitálissal legkönnyebben úgy lehet létrehozni, hogy kijelölöm az adott szót, és lenyomom az alábbi betűkombinációt: Ctrl+Shift+k]

b) A mű címét kurziváljuk (a kéziratban aláhúzással jelöljük). Ha a műnek alcíme is van, mindkettőt kurzív, s közéjük kettőspontot teszünk; ha azonban az alcím zárójelben van, a zárójel elé semmilyen írásjel sem kerül. Ha a cím angol nyelvű, minden névszót és igeigét nagy betűvel kezdünk, más nyelvű címeknél a nyelvben a kezdőbetűkre általában előírt szabályokat követjük. A cím (ill. az alcím) után vessző áll.

c) A kiadás helye, a könyvkiadó neve és a kiadás éve e sorrendben következnek, közöttük vessző áll. A könyvkiadó nevének feltüntetése is szükséges, mert egy kiadvány felleléséhez általában jóval gyakorlatiasabb segítséget nyújt a puszta városnévénél (nagy nemzetközi kiadók esetében városnevek soránál). Ha a kiadás helye Budapest, azt Bp.-vel rövidítjük. Egy könyv 2., 3. stb. kiadására a kiadási évet követő felső index-számmal utalunk: 1964². Ha a címleírás hivatkozott lapszámokkal folytatódik, a kiadás éve után is vessző áll, ha azonban a könyvsorozat címe következik, ez az írásjel elmarad.

d) Az idézett könyvet magába foglaló könyvsorozat címét a kiadás évét követően zárójelben adjuk, nem kurziváljuk és nem tesszük idézőjelbe sem. A sorozatcím minden lényeges szavát nagybetűvel kezdjük. Ha a sorozat kötetei számozottak, a sorozatcím után vesszőt teszünk s ezt követi a sorozaton belüli sorszám (mindig arab számjeggyel, akkor is, ha a sorszámot a kötetten római számmal jelölték), majd – minden írásjel mellőzve – a zárójel vége. A könyvsorozat szerkesztőjének nevét tehát nem adjuk meg. Ha a kötet egészére hivatkozunk, címleírásunk itt befejeződik, a zárójel után tehát pont áll, mint a címleírás lezárása (nem adjuk meg tehát a könyv teljes terjedelmét, vagyis, amint szokásos, a kiadvány utolsó számozott lapjának lapszámát). Ha bizonyos lapszámokra hivatkozunk, a zárójel után vessző áll.

e) Ezután az idézett lapszámok következnek, amelyek után nincs semmiféle rövidítés (*l., p., o., old.* stb.). Ha több egymást követő lapra hivatkozunk, közéjük nagykötojelet szedünk (a kéziratban két kötojelet írunk), a lapszámokat pedig nem rövidítjük, tehát nem 973–83 szerepel, hanem 973–983. Ha több egymással nem érintkező lapszámot adunk meg, akkor ezek közt vessző áll: 33, 52, 97. Az utolsó lapszám után pont áll, mint a címléírás lezárása.

Ha a folyóirat számainak lapszámozása nem folyamatos, akkor pl.: (1999/1–2)

Folyóiratcikk és könyvrészlet címét „ ” közé tesszük; ha az eredeti cím idézőjelben állt, akkor az átalakul kifelé forduló lúdlábbá: « ». A könyv és a folyóirat címét kurziváljuk. Ha az eredeti címben kurziválás szerepelt, akkor az álló betűvé válik.

A többszerzős művek nevei közé nagykötojelet írunk: –. Ugyanez áll a több helységben székelő kiadók városnevei között is.

Többféle módon használt személynevek esetén (pl. ha egy magyar szerző idegen nyelvű megfelelőjével írta a keresztnévét, akkor) szögletes zárójelben közölhetjük egyértelműség kedvéért a nevét: Johannes Müller [Müller János].

A bibliográfiában szereplő tételek rövidítései a jegyzetekben a szerző vezetéknévéből (kiskapitális), kettőspontból és rövid címből (dőlt vagy idézőjeles álló) állnak, ezeket követi az oldalszám központjel nélkül. A kötojel (tól-ig) mindig –, az utolsó szám után pont áll. A soron következő oldalt vagy oldalakat a számhoz tapadó (pont és szóköz nélkül) sk. vagy skk. rövidítés jelzi.

A föntiek a jegyzetekben pl.: BRITAIN: *Philo of Larissa* 128–132. DILLON – LONG: *The Question of Eclecticism* 120–123. POLIGNAC: „Mediation, Competition and Sovereignty” 461–462. VLASTOS: „The Socratic Elenchus” 27–28.

– rövid tanulmányok esetén elég a jegyzetelés; ilyenkor a legfontosabb különbség az, hogy a külföldi szerző nevében nem kerül előre a családnév:

Charles BRITAIN: *Philo of Larissa. The Last of the Academic Sceptics*. Oxford University Press, New York 2001. (Oxford Classical Monographs 16) 22–46.

J. DILLON – A. A. LONG (szerk.): *The Question of Eclecticism*. University of California Press, Berkeley – London – Los Angeles 1988. 244–245., 256–257.

François de POLIGNAC: „Mediation, Competition, and Sovereignty. The Evolution of Rural Sanctuaries in Geometric Greece”, in ALCOCK, Susan E. – OSBORNE, Robin: *Placing the Gods. Sanctuaries and Sacred Space in Ancient Greece*. Clarendon, Oxford 1994. 453–482. (különösen: 444–445.)

Gregory VLASTOS: „The Socratic Elenchus”, *Oxford Studies in Ancient Philosophy* I (1983) 27–58.

Internetes hivatkozások esetén szüntessék meg a hiperhivatkozást (ne legyen kék, aláhúzott, linkként használható szöveg), és közöljék a letöltés pontos dátumát. Hosszabb címeket a / jelek után sortöréssel (Shift+Enter) lehet több sorba törödelni.

Egyéb hivatkozások:

Amennyiben térképeket, statisztikai ábrákat vagy képeket helyezünk el a dolgozat főszövegében, ezeket minden esetben – hacsak nem saját magunk készítettük – megfelelő hivatkozással kell ellátni. Illeszthetjük a főszövegbe, ahol lábjegyzetben a már megszokott módon hivatkozhatunk a megjelenés eredeti helyére (könyvre, albumra, térképgyűjteményre, weblapra) vagy közvetlenül az ábrákat elláthatjuk számozással, ez esetben a dolgozat végén a bibliográfia után el kell helyoznünk egy ábrajegyzéket, melyben a főszövegben előforduló számozott ábrák eredeti helyét és készítőjét ismertetjük. Amennyiben az ábráknak nem indokolt a főszövegben történő elhelyezése (vagy nagy méretüknél fogva zavaróak lennének), akkor a bibliográfia elé illesszük be. Innentől a fent ismertetett módon járunk el a hivatkozás során.

Függelék

Görög és héber szavak transliterációja

A Magyar Tudományos Akadémia a klasszikus görög irodalmi szövegekből való idézéshez – ide tartoznak a görög bibliai szövegek is – és az ószövetségi héber nyelvhez nemzetközi transliterációs (átírási) kulcsot dolgozott ki.

Görög szövegek latin betűs átírása

E szabály szerint a hangsúlyjeleket, a gyenge hehezetet, az ióta subscriptumot nem jelöljük. Az erős hehezetet viszont a latin h-val írjuk át. (Egyes betűk fonetikus átírása (pl. σ/ς – sz) a latin szavaktól való megkülönböztetést szolgálja.) A betűk átírási kulcsa a következő:

α	a	θ	th	ο	o	χ	kh	αυ	au
β	b	ι	i	π	p	ψ	psz	ευ	eu
γ	g	κ	k	ρ	r	ω	ó	ηυ	éu
δ	d	λ	l	σ/ς	sz	αι	ai	ου	ou
ε	e	μ	m	τ	t	ει	ei		
ζ	z	ν	n	υ	ü	οι	oi	´	h
η	é	ξ	x	φ	ph	υι	üi		

Héber szövegek latin betűs átírása

Mássalhangzók

ס	'	ד	d	ז	z	כ	k	פ	'	ר	r
ב	b	ד	d̄	ח	h̄	ל	l	פ	p	ש	s
ב	v	ה	h	ט	t̄	מ/ם	m	פ/ף	f	ש	śz
ג	g	ה	^h (szóvégi)	י	j	נ/ן	n	צ/ץ	c	ת	t
ג	ḡ	ו	w	כ/ך	k̄	ס	sz	ק	q	ת	t̄

Magánhangzók

a-típus		e-típus		i-típus		o-típus		u-típus	
ḥatéf patah: ◌ַ	ă	ḥatéf szegól: ◌ֹ	ě	ḥireq: ◌ִ	i	ḥatéf qáamec: ◌ֻ	ö	qibbuc: ◌ֹ	u
patah: ◌ַ	a	szegól: ◌ֹ	e	ḥireq gádól: ◌ִ	í	qáamec ḥatúf: ◌ֻ	°	sureq: ◌ֹ	ú
qáamec: ◌ֻ	á	céré: ◌ֵ	é			hólem: ◌ֹ	o		
יִ	âw	szegól gádól: ◌ִ	ē			hólem gádól: ◌ִ	ó		
		céré gádól: ◌ִ	ê						

További jelölések

- s^ewá mobile: °
- k^etív – q^eré' jelölése pl.: *hj'* [Q: *hú'*]
- A tetragrammaton jelölése: *jhwh* vagy *JHWH*.
- A geminációt kettőzéssel jelöljük (beleértve *dáges forte euphonicum* is), pl.:
nikkátév – m^edabbér – ma^h-llák'esztér
- Végbetűket nem jelölünk külön formával
- Központozást nem alkalmazunk, kivéve *szóf pászúq*: pont.
- makkéf jelölése egyszerű kötőjellel, pl.: *bêt-hamidrás*.
- A névelőket és a prepozíciókat egybeírjuk a rákövetkező szóval, pl.: *bassámajim, haggádól*.